

Malmö stad
Grundskolenämnden

Datum

2024-09-05

Adress

Rönnebladsgatan 1 B

Diarienummer

GRF-2024-10850

Yttrande**Till**

Kommunfullmäktige

Remiss angående Motion Malin Ahlström (M) om kunskapslyft i elevhälsan kring endometrios och andra kvinnosjukdomar
STK-2024-644

Sammanfattning

Grundskolenämnden har getts möjlighet att lämna yttrande till kommunfullmäktige gällande remiss angående Malin Ahlströms (M) motion om kunskapslyft i elevhälsan kring endometrios och andra kvinnosjukdomar.

Grundskolenämnden anser motionen besvarad.

Yttrande

I motionen som inkommit till grundskolenämnden belyser Malin Ahlström (M) att hela samhället behöver vara delaktiga i ett kunskapslyft kring endometrios och att elever i skolan inte ska behöva mötas av okunskap, speciellt inte från elevhälsan. Det anses angeläget att elevhälsan stärker sin kompetens kring endometrios så att kunskapen i förlängningen når ut till flickor.

Endometrios

Endometrios är en sjukdom som drabbar var tionde person som är född med en livmoder. Svår mensvärk är det vanligaste symtomet på endometrios och det är vanligt att de första symtomen kommer i tonåren. 38 procent insjuknar före 15 års ålder och 70 procent insjuknar innan de fyller 20 år. Ca 20–30 procent fick besvär redan efter sin första menstruation. I Sverige finns idag ca 50 000 barn och unga i åldrarna 13 till 23 år som har diagnostiserats med endometrios.

Symtomen vid endometrios varierar från person till person, en del har intensiva smärtor, en del känner inte av den alls, eller ganska lite. Det är också vanligt att ha bättre och sämre dagar eller längre perioder med mer eller mindre symtom.

Sjukdomen är fortfarande ganska okänd bland allmänheten och de som är drabbade av endometriosis kan ibland få vänta länge innan de får en diagnos och en förklaring till sina problem. Idag kan det ta flera år för en patient att få en diagnos och relevant behandling. Tidig upptäckt kan minska den tiden. Alla har inte besvär av sin sjukdom men de som har det behöver tidigt få en professionell bedömning och rätt behandling. Endometriosis är en sjukdom för vilken det finns nationella riktlinjer. Riktlinjerna omfattar bland annat insatser vid tidiga symtom, diagnostik, farmakologisk-, icke-farmakologisk- och kirurgisk behandling, graviditetsrelaterad smärtlindring, uppföljning och betydelsen av ett multiprofessionellt omhändertagande. Riktlinjerna vänder sig till beslutsfattare och professioner inom området.

Skolsköterska

Alla elever i skolan ska ha tillgång till elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande, och ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Skolsköterskan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande mot bakgrund av att främja fysisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa. Det förebyggande arbetet handlar om att minska risken för ohälsa samt minska riskfaktorer och stärka skyddsfaktorer för eleven.

Alla skolsköterskor inom medicinska elevhälsan i Malmö stad är specialistutbildade sjuksköterskor som först genomgått grundutbildning till legitimerad sjuksköterska och sedan läst specialistutbildning till barnsjuksköterska, distriktssköterska eller skolsköterska. I grundutbildningen läses kursen *Reproduktiv hälsa och ohälsa 5 p*, där menstruation och kvinnosjukdomar ingår.

Som skolsköterska i Malmö stad ingår det i ens uppdrag att följa elevernas utveckling mot kunskapsmålen, arbeta hälsofrämjande, förebyggande, genomföra vaccinationsprogram, organisera skolläkarmottagning, följa basprogrammet samt utföra enklare sjukvårdsinsatser. Som skolsköterska samarbetar man även med vårdnadshavare samt andra verksamheter och myndigheter utanför skolan.

Endometriosis är en viktig fråga som skolsköterskorna i Malmö Stad arbetar kontinuerligt med. De har enskilda hälsobesök med alla elever i f-klass, årskurs 4 och årskurs 8. Inför dessa hälsobesök får eleverna svara på en enkät där det i åk 4 och åk 8 ingår frågor om deras allmänna hälsotillstånd och specifika frågor om de har ont någonstans, bland annat om de någon gång har ont i magen. Dessutom i enkäten för åk 8 finns det en specifik fråga om eleven behöver ta värktabletter vid menstruation. Skolsköterskan går sedan igenom enkätfrågorna tillsammans med eleven under hälsobesöket och fångar här upp det som eleven vill, och behöver få stöd och hjälp med. Elev och vårdnadshavare kan också själv söka hos skolsköterska om/när behov av medicinska frågor uppstår. Då kan skolsköterskan ge råd och vägleda samt vid behov remittera vidare till rätt instans.

Det ingår även i centrala elevhälsans medicinska insats uppdrag att anordna två obligatoriska fortbildningar per termin för skolsköterskorna i Malmö stad där det bjuds in aktuella och kompetenta föreläsare. Med viss regelbundenhet återkommer olika

föreläsningssämnerna och information angående endometrios har varit ett sådant ämne. Så sent som den 14 december 2023 var det en föreläsning för Malmö stads nästan hundra skolsköterskor, ”Endometrios hos barn och unga” med Said Makari, Legitimerad läkare, Gynekolog, Skånes Universitetssjukhus Malmö. Föreläsningen inbegrep även en frågestund för skolsköterskorna på slutet. Dessförinnan 2017 föreläste Matts Olovsson från Kvinnokliniken vid Akademiska sjukhuset samt Institutionen för kvinnors och barns hälsa, Uppsala universitet. Vid detta fortbildningstillfälle presenterades även Barnendometriosfonden av deras ordförande Katarina Steinfeldt Olbers. Barnendometriosfonden är en ideell förening som arbetar för att förebygga och bekämpa endometrios hos barn och det gör de främst genom utbildning, föreläsningar och påverkansarbete. Skolsköterskor har också tillgång till informationssidor gällande endometrios från sjukvården och det ingår i en skolsköterskas uppdrag att hålla sig uppdaterad med den utveckling som sker inom medicinska områden som står i relation till uppdraget.

Mot denna bakgrund föreslår grundskolenämnden att motionen ska anses besvarad.

Ordförande Sara Wettergren (L)

Förvaltningsdirektör Peter Lindberg

John Eklöf (M), Gustaf Kock (M) och Karl-Assar Bagewitz (M) anmäler muntlig reservation.